

PLA D'ACCIÓ TUTORIAL DE LA FACULTAT DE CIÈNCIES (ANY ACADÈMIC 2009-2010)

La implantació dels nous títols de grau de Biologia, Bioquímica, Física i Química aquest any acadèmic 2009-2010 suposa tota una sèrie d'adaptacions i novetats respecte de la presentació de la informació a l'alumnat: nou format de les guies docents, uns horaris adaptats a la nova metodologia docent, i també una adaptació de les tutories de matrícula i de seguiment. El professorat tutor de l'alumnat de nou ingrés no actuarà únicament de tutor de matrícula, serà el tutor de carrera. El pla d'acció tutorial que presentam enguany és una adaptació del pla que ha desenvolupat el professorat de la Facultat de Ciències els anys anteriors.

El professorat de la Facultat de Ciències sempre ha ofert a l'alumnat les tutories específiques de les assignatures que imparteix, però també ha procurat anar més enllà i, en molts de casos, ha donat orientacions quant a la matrícula, a la possible especialització i a la inserció professional. Aquest "servei de tutories" es va articular en el si dels consells d'estudis de Física o de Bioquímica, per exemple, amb la reforma dels estudis universitaris de 1990-1994.

Les tutories de matrícula començaren de manera sistemàtica, però voluntària per a l'alumnat, l'estiu de 1999 amb la reorganització de l'equip deganat de la Facultat de Ciències, pel fet que ja hi havia al Deganat una persona responsable de cada titulació (el/la cap d'estudis).

Arran de les experiències pilot d'avaluació i acreditació de l'any acadèmic 2003-2004, la junta de la Facultat de Ciències va acordar d'iniciar l'estiu de 2004 la tutorització de matrícula obligatòria per a tot l'alumnat de nou ingrés, amb la col·laboració desinteressada de quaranta-sis professors i professores. L'estiu de 2005 vàrem acordar d'ampliar les tutories de matrícula, en el sentit de fer també el seguiment de l'alumnat durant tot el primer any d'estudis a la UIB. Enguany, amb la implantació dels nous títols de grau, començam una nova etapa amb l'inici del que serà la tutoria de carrera.

L'objectiu del present document per a l'any acadèmic 2009-2010 és fer les adaptacions del pla en funció de la nova normativa adoptada per la Universitat i reflexionar sobre les accions de tutoria desenvolupades fins ara a la Facultat de Ciències per a millorar-les. Tenim l'avantatge de comptar amb un Pla d'Acció Tutorial (PAT) consolidat, professorat amb experiència prèvia de tutoria, que te la responsabilitat docent d'assignatures de primer de grau i que, en molts del casos, ha participat en el disseny i elaboració dels nous títols.

Per facilitar aquesta tasca, el document s'ha articular entorn a diverses preguntes:

1. De quins recursos disposam? Com ens organitzam?
2. Quins objectius pretenem aconseguir amb el PAT?
3. Com seleccionarem els tutors i les tutores?
4. Com farem el procés d'informació/formació del professorat tutor?
5. Com assignarem el professorat tutor a l'alumnat?
6. Quines accions haurà de dur a terme el professorat tutor?
7. Quina avaluació tenim prevista fer?
8. Quines eines necessitam en el desenvolupament del PAT?

1. De quins recursos disposam? Com ens organitzam?

Les experiències engegades l'any acadèmic 2004-2005, quant a la tutoria de matrícula de l'alumnat de nou ingrés, i els anys acadèmics 2005-2006, 2006-2007, 2007-2008 i 2008-2009, quant al seguiment del primer any d'estudis, ens permet plantejar el PAT de la Facultat de Ciències per a l'any acadèmic 2009-2010.

Esperam comptar amb la participació d'una cinquantena de professors i professores de la Facultat de Ciències, de tots els estudis que impartim, per tutoritzar de manera individual un màxim de 5 alumnes per persona.

Les funcions de coordinació del PAT seran assumides per l'equip deganal de la Facultat. Aquestes funcions són:

- Coordinar el PAT amb les activitats d'acolliment de l'alumnat de nou ingrés
- Estimular la col·laboració de tot el professorat en el PAT
- Fomentar la formació del professorat tutor, tot aprofitant els cursos del PADU o altres activitats específiques
- Facilitar els mitjans perquè el professorat tutor desenvolupi les seves funcions
- Establir les relacions necessàries amb altres instàncies de la UIB (l'ICE, el POTU...)
- Participar en l'avaluació del PAT.

2. Quins objectius pretenem aconseguir amb el PAT?

En el plans d'estudis de grau es contempla que l'acció tutorial necessàriament haurà d'acompanyar l'alumnat durant tots els anys d'estudi a la Universitat. Som conscients que enguany començam aquest procés, com els anys precedents ens centrarem en la "tutoria d'acolliment" que inclou el moment de la primera matrícula i tot el primer any d'estudis. Al llarg de l'any, a mida que les noves eines informàtiques facilitin el seguiment anirem adaptant el pla d'acció per anar conformant la tutoria de carrera.

La tutoria d'acolliment consistirà bàsicament que un professor/una professora de la titulació rebrà l'alumne/l'alumna en el moment que arribi a la Facultat de Ciències per matricular-s'hi per primera vegada i l'acompanyarà durant tot el primer any a la Universitat exercint funcions d'orientació personalitzada, les quals són distintes i complementàries de les funcions de la "tutoria de matèria" inclosa preceptivament en la activitat docent.

Els objectius concrets de les tutories d'acolliment són:

- Orientar l'alumnat en el moment de la primera matrícula
- Fomentar la participació de l'alumnat en les activitats d'acolliment
- Detectar les principals dificultats amb què es troba l'alumnat durant el seu primer any d'estudis, i comunicar-les al cap d'estudis (o a les instàncies corresponents si els problemes detectats ultrapassen l'àmbit purament acadèmic).
- Informar l'alumnat sobre la titulació, sobre la Facultat i sobre la pròpia Universitat
- Convertir el tutor/la tutora en un referent d'enllaç per a qualsevol inquietud de l'alumnat al llarg de la carrera

3. Com seleccionarem els tutors i les tutores?

L'acord normatiu 8879/2008 (FOU núm 306) regula el còmput de l'activitat docent el professorat de la Universitat de les Illes Balears. El punt 2.6 del document es refereix al pla d'acció tutorial i regula la selecció del professorat tutor amb els següents termes: *“El Consell de Direcció determinarà el nombre d'alumnes de cada estudi que ha de tutoritzar cada departament. Els departaments proporcionaran als centres una llista del seu professorat que podrà participar en l'acció tutorial, indicant el nombre d'alumnes que pot assumir cada professor/a (tenint en compte que un professor/a pot participar en més d'un estudi). Aquestes llistes hauran de ser coherents amb la participació dels departaments en els estudis, i han de permetre garantir que tots els alumnes tinguin un tutor. Els centres assignaran els/les alumnes als tutors indicats pels departaments, vetllant perquè la distribució del nombre d'alumnes sigui proporcionada entre tots els tutors aportats pels departaments.”* Així, l'experiència dels anys acadèmics anteriors i els criteris de selecció utilitzats fins ara: experiència prèvia i positiva durant els anys acadèmics anteriors, bona disposició i interès en el projecte, facilitat en el tracte amb l'alumnat, ampli coneixement de la titulació i del pla d'estudis, assistència a cursos de formació sobre tutorització d'alumnes, assistència a la sessió informativa com a requisit imprescindible, no poden aplicar-se des de la facultat.

Esperam dels departaments, que els criteris per a la selecció del professorat tutor a l'inici de la implantació del nous títols de grau siguin semblants a aquests. Més endavant s'anirà consolidant l'acció tutorial i tot el professorat contribuirà al procés, tal com indica també la normativa de la Universitat.

4. Com farem el procés d'informació/formació del professorat tutor?

El degà i els caps d'estudis organitzaran diverses sessions informatives específiques per els estudis de grau i per l'Enginyeria Tècnica Agrícola, per orientar el professorat tutor quant a la matrícula de l'alumnat de nou ingress.

En tot moment, el professorat tutor podrà comptar amb l'assessorament del cap d'estudis per solucionar qualsevol problema o aclarir dubtes. Si escau, s'organitzaran reunions de coordinació durant l'any acadèmic. La pàgina web de la Facultat de Ciències serà una eina essencial per facilitar tota la informació necessària.

D'altra banda, sempre que sigui possible, s'aprofitaran els cursos del PADU o altres accions formatives específiques sobre tutorització.

5. Com assignarem el professorat tutor a l'alumnat?

Quan una persona arribi per primera vegada a la Facultat de Ciències amb la intenció de matricular-s'hi, rebrà la fitxa del tutor o de la tutora que “està de guàrdia” aquell dia per a aquella titulació. Tendrem un màxim de cinc còpies de cada fitxa, a fi que ningú no hagi de tutoritzar més de cinc alumnes. El “calendari de guàrdies” s'establirà segons les disponibilitats personals del professorat tutor, amb un màxim de cinc persones per estudi cada dia durant tot el període de matrícula (és a dir, els dies lectius de l'13 de juliol al 9 d'octubre de 2008).

Si no hi ha cap problema de tipus personal, aquesta assignació del tutor o la tutora de matrícula es mantindrà per a la tutoria d'acolliment del primer any d'estudis. I, finalment si la relació és bona, establirà un vincle estable durant tot el temps d'estudis a la UIB com a tutoria de carrera.

Si escau, a petició de l'alumnat o del professorat, el cap d'estudis podrà canviar l'assignació.

6. Quines accions haurà de dur a terme el professorat tutor?

Segons sembla el professorat tutor tindrà la possibilitat de gestionar la tutoria de carrera a través del nou portal web UIBdigital. El professorat tutor disposarà d'un espai virtual (aula virtual) amb l'alumnat tutoritzat, on podrà compartir informació, encetar fòrums de discussió, mantenir contacte per correu electrònic... A partir de febrer, amb les primeres qualificacions, el professorat podrà consultar els expedients de l'alumnat tutoritzat.

La tasca del professorat tutor és, essencialment, mantenir entrevistes personals amb l'alumnat que té assignat (màxim 5 alumnes) segons el calendari establert. Aquest calendari estarà a disposició de l'alumnat en el moment de la matrícula. A més, el professorat tutor haurà d'assistir a una sessió informativa i a les reunions de coordinació que s'estableixin.

La proposta de calendari del PAT de la Facultat de Ciències per a l'any acadèmic 2009-2010 és la següent:

- principis de juliol de 2009: **reunió informativa** específica del professorat tutor de cada titulació amb el cap d'estudis i el degà per concretar criteris comuns quant a la matrícula de l'alumnat, fixar el "calendari de guàrdies", preparar la fitxa de cada tutor/tutora i distribució del material de tutoria.
- entre l'13 de juliol i el 9 d'octubre de 2009: **primera reunió individualitzada** amb l'alumnat per orientar la matrícula. Els objectius d'aquesta reunió són:
 - Emplenar la fitxa de l'alumne/alumna i establir un contacte directe
 - Explicar els objectius i el funcionament de la tutoria: calendari de reunions, horari d'atenció, direccions de correu electrònic...
 - Repassar els trets fonamentals del pla d'estudis
 - Aconsellar a l'alumnat la seva participació en les activitats d'acolliment que posa al seu abast la Facultat, tot tenint en compte la seva formació prèvia (jornada d'acolliment, conferències "Ciència i Societat")
 - Seleccionar les assignatures de què es matricularà i signar el full de matrícula

En acabar aquesta ronda d'entrevistes, el professorat tutor contestarà al missatge que enviarà el cap d'estudis corresponent a la fitxa de seguiment núm. 1.

- finals d'octubre de 2009: **reunió de coordinació** del professorat tutor de cada titulació amb el cap d'estudis per valorar la tasca realitzada durant el període de matrícula i, si escau, revisar l'assignació de tutors/tutores. Segons les circumstàncies, aquesta reunió s'establirà per via telemàtica.

- finals de novembre o principis de desembre de 2009: **segona reunió individualitzada** amb l'alumnat per fer el seguiment del primer quadrimestre. Els objectius d'aquesta reunió són:
 - Fer un seguiment del primer quadrimestre, de manera que es comentin les possibles incidències i es resolguin els problemes que s'hagin plantejat. Es tracta de proposar una reflexió personal de l'alumne/alumna sobre el mode d'enfocar els seus aprenentatges i els resultats acadèmics que preveu obtenir en el primer quadrimestre. Fer un seguiment del procés d'avaluació continuada.
 - Recollir les principals demandes i necessitats que planteja l'alumnat en el seu inici a la UIB
 - Revisar l'organigrama de la pròpia universitat i dels seus distints serveis, comentar les pàgines web de la Facultat, de la Universitat...
 - Anotar els comentaris pertinents per fer-los arribar al cap d'estudis.

En acabar aquesta ronda d'entrevistes, el professorat tutor ha de lliurar, electrònicament, al cap d'estudis la fitxa de seguiment núm. 2.

- període d'ampliació de matrícula (febrer de 2010): **tercera reunió individualitzada** amb l'alumnat per fer la valoració del primer quadrimestre. Els objectius d'aquesta reunió són:
 - Comentar els resultats del primer quadrimestre i, si escau, reorientar el mode d'enfocar l'aprenentatge
 - Si escau, aconsellar a l'alumnat la seva participació en algun curs de tècniques d'estudi
 - Orientar l'alumnat sobre l'ampliació de matrícula i, si escau, signar el vistiplau pertinent a la instància.

En acabar aquesta ronda d'entrevistes, el professorat tutor ha de lliurar al cap d'estudis la fitxa de seguiment núm. 3.

- principis de maig de 2010: **quarta reunió individualitzada** amb l'alumnat per fer el seguiment del segon quadrimestre. Els objectius d'aquesta reunió són:
 - Fer un seguiment del segon quadrimestre, de manera que es comentin les possibles incidències i es resolguin els problemes que s'hagin plantejat. Si escau, orientar la presentació als exàmens de juny de 2010.
 - Fixar la data de la darrera reunió, després dels exàmens de juny i/o de setembre segons cada cas.

En acabar aquesta ronda d'entrevistes, el professorat tutor ha de lliurar al cap d'estudis la fitxa de seguiment núm. 4.

- juliol o setembre de 2010, segons cada cas: **cinquena reunió individualitzada** amb l'alumnat per fer la valoració final del primer any d'estudis. Els objectius d'aquesta reunió són:
 - Comentar els resultats del primer any d'estudis
 - Orientar l'alumnat sobre l'automatrícula de l'any acadèmic següent

En acabar aquesta ronda d'entrevistes, el professorat tutor ha de lliurar al cap d'estudis la fitxa de seguiment núm. 5.

- juliol de 2010: **reunió de coordinació** del professorat tutor amb el cap d'estudis per valorar el PAT.

7. Quina avaluació tenim prevista fer?

a) A partir de les observacions i impressions del professorat:

Les reunions de coordinació del professorat amb el cap d'estudis i, sobretot, les cinc fitxes de seguiment després de cada ronda d'entrevistes aportaran elements valuosos per revisar el PAT.

b) Mitjançant qüestionaris d'avaluació:

Per iniciativa de l'ICE, es processaran els qüestionaris d'opinió de l'alumnat immediatament després de la tutoria de matrícula (els lliuraran als serveis administratius en el moment de matricular-se). Pel que fa a les tutories de seguiment, hem proposat de recollir l'opinió de l'alumnat després dels exàmens de juny. Així mateix, el PAT serà valorat pel professorat tutor mitjançant un qüestionari sobre GRADUS. L'anàlisi dels resultats dels qüestionaris ha d'aportar informació útil per detectar disfuncions i poder corregir-les.

8. Quines eines necessitam en el desenvolupament del PAT?

Ateses les activitats del calendari que proposam, els diversos elements que necessitam són:

- informació específica de cada titulació i orientacions quant a la matrícula, i "calendari de guàrdies" (ho prepara l'equip deganal)
- fitxa del tutor/tutora que rebrà l'alumnat en comprar els impresos de matrícula, amb les dades de contacte necessàries i amb el calendari de reunions individuals (ho prepara l'equip deganal)
- fitxa de l'alumne/alumna que tindrà el professorat per a la primera reunió (ho prepara l'equip deganal, tot i que seria convenient poder-ho tenir sobre GRADUS)
- sessions de formació per al professorat tutor (a part de les reunions convocades per la degana, es poden sol·licitar altres accions formatives a l'ICE)
- fitxes de seguiment del PAT per al professorat tutor (ho prepara l'equip deganal)
- qüestionaris per a l'avaluació del PAT per part de l'alumnat i del professorat tutor (ho prepara l'ICE)
- documentació quant a l'organigrama de la pròpia universitat i dels seus distintes serveis, pàgines web de la Facultat, de la Universitat... per aconseguir una acció tutorial comuna en els aspectes bàsics que convé comentar a l'alumnat (pendent)
- curset sobre tècniques d'estudi de tres o quatre hores de durada després dels exàmens de febrer (pendent)